

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 67226536, fakss 67212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

Nod.maks.kods: 40008020804
Nor.konts LV53UNLA0001001700906
AS "SEB banka"
kods UNLALV2X

Rīga

01.09.2020. Nr. 202007/SAN2465/NOS598

Uz TAP VSS-629

Valsts kancelejai

*Atzinums par likumprojektu
"Grozījums Valsts un pašvaldību
institūciju amatpersonu un darbinieku
atlīdzības likumā" (VSS-629)*

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) ir izvērtējusi likumprojektu "Grozījums Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā" (VSS-629) un tā sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumu (anotāciju). LPS neiebilst likumprojekta tālākai virzībai pie nosacījuma, ka Mācību pārvaldības sistēmas ieviešana neradīs pamatu pašvaldību darbinieku obligātai apmācībai Valsts administrācijas skolā un pašvaldību darbinieki apmācības Valsts administrācijas skolā var apmeklēt uz brīvprātības principiem. Tomēr vienlaikus lūdzam izvērtēt šādu iebildumu:

Satversmes 96. pants cita starpā noteic, ka ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves neaizskaramību. Interpretējot Satversmes 96. pantā garantētās tiesības uz privāto dzīvi, Satversmes tiesa ir norādījusi, ka šīs tiesības skar dažādus aspektus. Tās aizsargā indivīda fizisko un garīgo integritāti, godu un cieņu, vārdu un identitāti, personas datus. Tiesības uz privāto dzīvi nozīmē, ka indivīdam ir tiesības uz savu privāto telpu, iespējami minimāli ciešot no valsts vai citu personu iejaukšanās (sk. Satversmes tiesas 2005. gada 26. janvāra sprieduma lietā Nr. 2004-17-01 10. punktu).

Tādējādi Satversmes 96. pantā ir ietvertas tiesības uz personas datu aizsardzību. Papildus tam Latvijas Republika ir uzņēmusies starptautiskās saistības, kuru mērķis ir personas privātās dzīves, tostarp personas datu, aizsardzība. Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk - Konvencija) 8. panta pirmā daļa paredz, ka ikvienam ir tiesības uz savas privātās un ģimenes dzīves, dzīvokļa un sarakstes neaizskaramību. Savukārt šā panta otrā daļa noteic, ka publiskās institūcijas nedrīkst traucēt nevienam baudīt šīs tiesības, izņemot gadījumus, kas ir paredzēti likumā un ir nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu valsts vai sabiedrisko drošību vai valsts ekonomiskās labklājības intereses, lai nepieļautu nekārtības vai noziegumus, lai aizsargātu sabiedrības veselību vai tikumību vai lai aizstāvētu citu tiesības un brīvības.

ECT, interpretējot Konvencijas 8. pantu, atzinusi, ka jēdzienam "privātā dzīve" ir plaša nozīme un to nav iespējams izsmeļoši definēt. Šis jēdziens ietver sevī ļoti daudzus personas fiziskās un sociālās identitātes aspektus.

No starptautiskajiem cilvēktiesību aizsardzības dokumentiem visupirms izriet vispārīgie personas datu aizsardzības pamatprincipi: tiesiskums, taisnīgums, minimalitāte un anonimitāte. Šo principu kontekstā likumdevējam ir konstitucionāli noteikts pienākums pieņemt tādus tiesību aktus, kas garantētu datu drošību, kā arī noteiktu samērīgus ierobežojumus to izmantošanai.

Tiesiskums ietver sevī nosacījumu, ka personas datu izmantošana un nodošana citiem mērķiem nekā tiem, kuriem dati sākotnēji iegūti, var notikt tikai saskaņā ar personas piekrišanu vai arī uz likuma pamata.

Taisnīguma princips prasa, lai informācijas iegūšana un apstrāde notiktu tādā veidā, kas izslēgtu nesamērīgu iejaukšanos datu subjektu privātumā, autonomijā un integritātē.

Minimalitātes princips paredz, ka personas datu apstrāde ir aizliegta, ja vien nav nepieciešams sasniegt nozīmīgus un iepriekš skaidri noteiktus datu apstrādes mērķus. Proti, ņemot vērā datu pienācīgas glabāšanas nozīmi, datu izmantošana pieļaujama tikai sevišķi būtisku uzdevumu veikšanai, lai aizsargātu kādas tiesiski nozīmīgas intereses.

Savukārt anonimitātes princips noteic, ka, apstrādājot, tostarp arī nododot, informāciju par pacientu tādiem mērķiem, kas nav saistīti ar ārstniecību, tā pēc iespējas jāpadara anonīma, lai izslēgtu iespēju identificēt datu subjektu. Informācijas anonimitāte nozīmē to, ka informācijas sasaistīšana ar konkrētu datu subjektu ir kļuvusi neiespējama.

Personas datu aizsardzības jomā nozīmīgs ir arī līdzdalības un pārskatāmības princips, kas prasa, lai persona būtu informēta par to, kādām vajadzībām tās dati tiek apkopoti vai nodoti tālāk, un varētu šo procesu kontrolēt. Pat tādos gadījumos, kad dati tiek iegūti un apstrādāti uz likuma pamata, personai par šādu iespēju, ciktāl likums neparedz citādi, ir jābūt informētai.

Ņemot vērā minēto un izvērtējot likumprojektu "Grozījums Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā" (turpmāk – likumprojekts), norādām, ka no likumprojekta nav saprotams:

1. kas būs informācijas sistēmas pārzinis?
2. Kādam nolūkam šī informācijas sistēma tiks veidota. Attiecībā uz nolūku, nav saprotams, kāpēc informācijas sistēma apstrādās datus, kā arī nav skaidrs vai un kāda vēl personas datu apstrāde notiks informācijas sistēmā saistībā ar Valsts administrācijas skolas uzdevumiem. Ņemot vērā minēto, lai nodrošinātu informācija sistēmas nolūku, atbilstoši Datu regulas 5.panta 1.punkta b) apakšpunktam, ir nepieciešams precizēt likumprojektu, nosakot skaidru nolūku personas datu apstrādei, nevis atsaukties uz Valsts administrācijas skolas uzdevumiem.
3. Papildus tam no likumprojekta nav skaidrs, vai un kuras valsts institūcijas pieklūs personas datiem informācijas sistēmā. Lai nodrošinātu, ka

informācijas sistēmai patvaļīgi un bez tiesiskā pamata nepieklūst valsts iestāde/personas, kurām nav likumā noteiktas kompetences piekļūt un apstrādāt informācijas sistēmā esošos datus, nepieciešams likumā paredzēt institūcijas, kurām būs kompetence apstrādāt informācijas sistēmā esošos personas datus. Turklāt attiecībā uz piekļuves tiesībām vēršu uzmanību, ka piekļuves tiesības jānodrošina, atbilstoši personas datu apstrādes nolūkam, ievērojot datu minimizēšanas principu.

4. Lai nodrošinātu, ka informācijas sistēmā personas dati tiek glabāti, atbilstoši nolūkam, lūdzam likumā noteikt informācijas sistēmā esošo personas datu glabāšanas termiņu.

5. Saskaņā ar Datu regulas 35.pantu pirms šādas personas datu apstrādes uzsākšanu ir jāveic novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību.

Priekšsēdis

(paraksts*)

Gints Kaminskis

Kristīne Kinča 26818781
kristine.kinca@lps.lv

*Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.